บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โครงสร้างไวยากรณ์ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาระบบภาษา จากการศึกษาวิวัฒนาการทางการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ พบว่า มีการเน้นไวยากรณ์เป็นหลักมาโดยตลอด และแม้จะมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนเพื่อให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงในยุคสารสนเทศ แต่โครงสร้างไวยากรณ์ก็ยังเป็นหัวข้อสำคัญในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอยู่เช่นเดิม การเรียนรู้โครงสร้างไวยากรณ์นั้นช่วยส่งเสริมการทำความเข้าใจภาษา ได้ ดังที่ Wilkins (1974, อ้างใน ศิริมน ศรีนพรัตน์, 2530, หน้า 4) ชี้ให้เห็นประโยชน์ของระบบไวยากรณ์ว่า “ในการสนทนาผู้ฟังจะสามารถตีความจากคำพูดต่างๆ ได้นั้น จะต้องมีความรู้ในระบบไวยากรณ์ที่เกิดในคำพูดนั้นๆ ด้วย” ดังนั้นการที่เราจะสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้ไวยากรณ์เป็นอย่างดี

ในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นก็เช่นเดียวกัน โครงสร้างไวยากรณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ เพื่อที่จะสามารถรับทราบหรือถ่ายทอดข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อสาร เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าภาษาแต่ละภาษาย่อมมีกฎเกณฑ์และลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันออกไป และความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นอุปสรรคในการเรียนมิใช่น้อย ซึ่งภาษาญี่ปุ่นมีข้อที่แตกต่างกับภาษาไทยไม่น้อย และความแตกต่างนี้ปรากฏชัดเจนในรูปภาษา อาทิการลำดับคำ การผันคำกริยา คำคุณศัพท์ รูปประโยคในแบบต่างๆ รวมไปจนถึงคำช่วยที่ปรากฏในไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นแต่ไม่ปรากฏในไวยากรณ์ภาษาไทย เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาในการเรียนรู้ภาษาสำหรับผู้เรียนชาวไทยแทบทั้งสิ้น

สร้อยสุดา ณ ระนอง (2542) ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์หาสาเหตุของการเขียนประโยคภาษาญี่ปุ่นผิดธรรมชาติของผู้เรียนชาวไทย โดยศึกษาจากประโยคที่ผิดจากการเขียนเรียงความภาษาญี่ปุ่นชั้นต้นของนักศึกษาที่เรียนภาษาญี่ปุ่นมาเป็นเวลา 1 ปี จำนวน 129 คน พบว่าประโยคผิดที่พบมากที่สุดคือ ประโยคผิดด้านไวยากรณ์ และเมื่อแบ่งวิเคราะห์เป็นประเภทข้อผิดพลาดย่อยๆ แล้วพบว่าข้อผิดที่พบมากที่สุดคือ คำช่วย ซึ่งได้มีการวิเคราะห์สรุปสาเหตุไว้ว่า ความผิดพลาดเช่นนี้เกิดจากการยึดติดกับภาษาแม่โดยการแปลคำต่อคำ อีกทั้งยังเกิดจากไวยากรณ์ในภาษาไทยไม่มีคำศัพท์หรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจในไวยากรณ์

ภาษาญี่ปุ่นนั้นๆ และคำช่วยในภาษาญี่ปุ่นมีหน้าที่หลากหลายและมีวิธีการใช้ที่ใกล้เคียงกัน บางกรณีมีความพ้องกันเชิงความหมาย จึงก่อให้เกิดความสับสนและเกิดการผิดพลาดในการนำไปใช้ของผู้เรียน

ปัญหาของคำช่วยนั้นยังคงต่อเนื่องไปแม้ในผู้เรียนระดับกลางและระดับสูง ซึ่งในระดับกลางและสูง คำช่วยจะมีลักษณะที่ซับซ้อนขึ้นและสร้างความสับสนในการเลือกใช้สำหรับผู้เรียนเช่นกัน ซึ่งไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นในระดับที่สูงขึ้นนั้น นอกจากกลุ่มคำช่วยหรือ 格助詞 (Kakujoshi) แล้ว ผู้เรียนจะพบกับกลุ่มคำช่วยอีกประเภทหนึ่ง และประสบปัญหาด้วยเช่นกัน เช่น

(1) ＊ 日本の経済を話す。
→ a.日本の経済について話す。
b.日本の経済のことを話す。

(2) ？試験結果に関して分析する。
→ 試験結果について分析する。

(3) ＊ 国会の会期延長について与野党が対立する。
→ 国会の会期延長をめぐって与野党が対立する。

จะเห็นได้ว่าประโยคข้างต้นดังกล่าวเป็นประโยคผิดและไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากผู้เรียนเลือกใช้ “คำช่วยประสมหรือ 複合助詞 (Fukugoojoshi)” ไม่เหมาะสม ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ของคำช่วยกลุ่มดังกล่าว และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำช่วยประสมนี้ยังมีไม่มาก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลุ่มคำช่วยประสม หรือ 複合助詞 นี้เป็นพิเศษ

ในทางภาษาศาสตร์จัดกลุ่มคำดังกล่าวนี้ไว้ในกลุ่ม 後置詞 (Koochishi) เนื่องจากวิธีการใช้จะตามหลังคำนามและทำหน้าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคคล้ายกับคำช่วยของภาษาญี่ปุ่น (松木正恵, 2006) แต่นิวะ ซาบุโร (庭三郎, 2004) เรียกคำกลุ่มนี้ว่า 格助詞相当句 (Kakujoshisootooku) เนื่องจากเป็นคำที่ทำหน้าที่คล้ายกลุ่มคำ 格助詞 (Kakujoshi) ในขณะที่ คิตะงะวะ จิซาโตะและคณะ (北川千里, 鎌田修 และ 井口厚夫, 1988) เรียกคำกลุ่มนี้ว่า “รูปพัฒนาของคำช่วย [ni]” (「に」の発展形) เนื่องจากคำกลุ่มดังกล่าวจะประสมกับคำช่วย [ni] เช่น「にとって」,「にかけて」 เป็นต้น ในขณะที่ ซางะวะ ยูริโกะ (砂川有里子,1987) ได้อธิบาย ไว้ว่า 複合助詞 (Fukugoojoshi) เกิดจากการเชื่อมคำตั้งแต่สองคำเข้าด้วยกันกลายเป็นหนึ่งอนุภาคที่ทำหน้าที่คล้ายกับกลุ่มคำช่วย 格助詞 (Kakujoshi)

ในกลุ่มคำช่วยประสมหรือ 複合助詞 นี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะมุ่งศึกษา「について 」เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจาก คำช่วยประสมดังกล่าวปรากฏในหนังสือและตำราเรียนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับกลางเป็นคำแรกของคำช่วยประสมในกลุ่มเดียวกัน และปรากฏบ่อยครั้งในเอกสารภาษาญี่ปุ่นทั่วไป โดย「について」มักตามหลังคำนาม (N) หรือคำกริยาที่ทำให้เป็นคำนาม (V る＋こと) เสมอ ทำหน้าที่เป็นอนุภาคแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยค ว่าคำนามด้านหน้าดังกล่าวเป็นบุคคลหรือเป้าหมายหรือ 動作の対象 (doosaku no taisyoo) ของการกระทำนั้นๆ และบ่อยครั้งที่ผู้วิจัยพบว่าคำช่วยประสมดังกล่าวนี้ถูกให้ความหมายเทียบเท่ากับคำว่า “เกี่ยวกับ” ในภาษาไทย เช่น ในหนังสือพจนานุกรมไทย – ญี่ปุ่น (โฆษา อารียา, 2538) ได้ให้ความหมายคำว่า “เกี่ยวกับ” ในภาษาไทย เท่ากับ「について」ในภาษาญี่ปุ่น หรือในหนังสืออธิบายไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น เช่น กุญแจสู่ 500 รูปประโยค (วีรวรรณ วรดิลกและคณะ, 2547) และในพจนานุกรมญี่ปุ่นไทย เช่น 日タイ辞典 (松山納, 2000) ต่างก็ได้ให้ความหมาย「について」ไว้ตรงกับคำว่า “เกี่ยวกับ” ในภาษาไทย

ในขณะที่ผู้วิจัยพบว่า คำว่า “เกี่ยวกับ” ในภาษาไทยนั้น มีลักษณะการใช้ที่ค่อนข้างกว้าง ดังตัวอย่างประโยคภาษาไทยต่อไปนี้

(1) คุณอรแขวนหูมุ้งหูสุดท้ายเกี่ยวกับตาปูเรียบร้อยเช่นกัน (คู่กรรม, 100)

(2) หากชายเสื้อไม่ไปเกี่ยวกับลูกกรงห้องเครื่องเมื่อเรือจมลง พรรณีก็คงรอด (หลายชีวิต,122)

(3) ประชาชนคัดค้านเกี่ยวกับการสร้างเขื่อน (ปีศาจ,171)

(4) นี่เป็นเรื่องระหว่างฉันกับเพื่อน ไม่เกี่ยวกับมุทสึกิสักหน่อย (kirakira เป็นประกาย ,111)

จากประโยคข้างต้น เป็นไปได้ว่า “เกี่ยวกับ” ไม่อยู่ในขอบเขตความหมายและวิธีการใช้ของ「について」ทั้งนี้ พิมพา บำรุงสุข (2515. อ้างใน ราตรี แจ่มนิยม, 2546) กล่าวไว้ว่า ในภาษาไทยมีคำจำนวนหนึ่งที่มีรูปคำเหมือนกัน เรียกคำลักษณะดังกล่าวว่าเป็น “คำหลายหน้าที่” และนววรรณ พันธุเมธา (2534. อ้างใน ที่เดียวกัน, 2546) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ในภาษาไทยมีคำหลายหน้าที่จำนวนมากเพราะว่าภาษาไทยไม่เคร่งครัดเรื่องหน้าที่ของคำ คำที่เคยใช้ทำหน้าที่อย่างหนึ่งอาจนำไปใช้ทำหน้าที่อย่างอื่นได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนรูปคำให้ยุ่งยาก ซึ่งนานเข้าคำซึ่งเคยใช้ทำหน้าที่อย่างเดียวก็มีหน้าที่เพิ่มขึ้นกลายเป็นคำหลายหน้าที่แต่เป็นคำต่างชนิด

กัน ดังนั้น “เกี่ยวกับ” ในประโยคหนึ่งๆ จึงอาจเป็นได้ทั้งคำกริยาและคำบุพบทขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อม

ด้วยเหตุนี้ย่อมมีความเป็นไปได้ว่า จะเกิดการถ่ายโอนภาษาแม่ไปสู่ประโยคภาษาญี่ปุ่นจนก่อให้เกิดความผิดพลาดทางไวยากรณ์ของผู้เรียนชาวไทยได้โดยง่าย

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า คำว่า “เกี่ยวกับ” น่าจะมีขอบเขตการใช้ที่กว้าง และเมื่อแปลหรือถอดความไปเป็นประโยคภาษาญี่ปุ่น อาจไม่สามารถใช้「について」ได้เสมอไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาโครงสร้าง ความหมายและวิธีการใช้ของ「について」ในภาษาญี่ปุ่น ในลักษณะที่เปรียบเทียบกับโครงสร้าง ความหมายและวิธีการใช้ของ “เกี่ยวกับ” ในภาษาไทย เพื่อหาขอบเขตทางความหมายและข้อจำกัดในการใช้ที่ชัดเจนระหว่างคำทั้งสอง

1.2 สมมติฐานการวิจัย

ขอบเขตทางความหมายของคำว่า “เกี่ยวกับ” กว้างกว่า「について」

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความหมายและวิธีการใช้ของ「について」ในภาษาญี่ปุ่น กับ “เกี่ยวกับ” ในภาษาไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบขอบเขตทางโครงสร้าง ความหมายและข้อจำกัดในการใช้ระหว่างคำว่า「について」ในภาษาญี่ปุ่น กับ “เกี่ยวกับ” ในภาษาไทย

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1. มุ่งศึกษา「について」กับ “เกี่ยวกับ” ในภาษาเขียน
2. นอกจากประโยค「について」แล้ว ยังพิจารณารวมไปถึงประโยค「については」และ「についての」ด้วย

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

2. ศึกษาโครงสร้าง ความหมายและวิธีการใช้ของ「について」
3. ศึกษาโครงสร้าง ความหมายและวิธีการใช้ของ “เกี่ยวกับ”
4. รวบรวมประโยคที่ปรากฏคำว่า「について」

5. รวบรวมประโยคที่ปรากฏคำว่า “เกี่ยวกับ”
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบขอบเขตทางโครงสร้าง ความหมาย และข้อจำกัดในการใช้ของ「について」และ “เกี่ยวกับ”
7. สรุปและอภิปรายผล

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจโครงสร้าง ความหมาย และวิธีการใช้ของ「について」กับ “เกี่ยวกับ”
2. ทราบความแตกต่างในด้านขอบเขตทางโครงสร้าง ความหมายและข้อจำกัดในการใช้ของ「について」ในภาษาญี่ปุ่นกับ “เกี่ยวกับ” ในภาษาไทยซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทย